

ฐานข้อมูล

ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลอนรัก

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลอนรัก
อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ฐานข้อมูล

ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลอนรัก

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลอนรัก
อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

สามารถ จันทรสุรีย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธิ์ (๒๕๓๕) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาคศิริไพ. ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าว่าัดธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น
๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม หัตถศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ
๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับที่	ชื่อมัสยิด/สุเหร่า	หมู่ที่	ชื่อโต๊ะอิหม่าม (ปัจจุบัน)	หมายเหตุ
๑	มัสยิดนุรุดดิน	๑	นายคอเลาะ อุเซ็ง	
๒	มัสยิดนุรอิสลาม	๑	นายเจ๊ะมะแว เจ๊ะสอเหาะ	
๓	สุเหร่าอัลอิมานนียะห์	๑	นายอับดุลเราะมัน มะเซ็ง	
๔	สุเหร่านุรุลฮิidayะห์	๑	นายดาอุด เจะเตะ	
๕	มัสยิดอัลฮิidayะห์	๓	นายอิสมาแอ สือนิ	
๖	มัสยิดนุรอิสลามียะห์	๔	นายอันวาร์ เจะเลาะ	
๗	มัสยิดนาซีอาตุคติน	๕	นายมุฮัมมัดรีเปิน แวอาลี	
๘	สุเหร่าบ้านปอนะจือลง	๕	นายมุฮัมมัดอังซอรี เจะนะ	
๙	สุเหร่าบ้านจือลง	๕	นายอิสมาแอ เจ๊ะเฮง	
๑๐	มัสยิดริฎวานียะห์	๖	นายอับดุลรอเซะ เจะเลาะ	
๑๑	สุเหร่ามุฮัมมาดียะห์	๖	นายบือราเฮง บือราเฮง	
๑๒	สุเหร่าอะห์มาดียะห์	๖	นายมะนอ มะแซ	
๑๓	มัสยิดนุรุลอิมาน	๗	นายเจ๊ะคอเลาะ แวกะจิ	
๑๔	สุเหร่าบ้านโต๊ะฆาวอ	๗	นายมะกอเซ็ง เจ๊ะกะรือมอ	

ข้อมูลปฏิทินกิจกรรมประจำปี วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม (โปรดระบุให้ ชัดเจน)	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่ จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม (โปรดระบุความเป็นมา/ ความสำคัญอย่างย่อและกิจกรรม)	บุคคล/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ (โปรดระบุให้ชัดเจน)	หมายเหตุ
28 – 30 มี.ค.	ฝึกอบรมจริยธรรมสัญญา	ณ สตูลรีเวอร์ไซด์ รีสอร์ท	เชิญชวนประชาชนที่สนใจพร้อมผู้นำศาสนา ผู้นำ หมู่บ้านในเขต อบต.ดอนรักเข้าร่วมกิจกรรมโดย จะสัญญาไปอบรมด้านศาสนาอิสลาม เพื่อให้มี แนวคิดในการดำเนินชีวิตแบบอิสลามที่นำมาซึ่ง ความสันติสุขและเกิดความสามัคคีในชุมชน	อบต.ดอนรัก	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม
มี.ค	วันมาฆบูชา	วัดมุจลินทวาปีวิหาร	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ เวียนเทียน	คณะกรรมการหมู่บ้าน/ประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาพุทธ
๒๘ – ๒๙ มี.ค.	ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ ๒	ณ ศาลา อเนกประสงค์ หมู่ที่ ๒ บ้านท่าด่าน	สงฆ์ น้ำพระพุทธรูป ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สงฆ์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เพื่อเป็นการแสดงความ กตัญญูกตเวทิต์	อบต.ดอนรัก /ชุมชน/ประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาพุทธ
๒๙ – ๓๐ มี.ค.	ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ ๔	ณ ศาลา อเนกประสงค์ หมู่ที่ ๔ บ้านคลองขุด	สงฆ์ น้ำพระพุทธรูป ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สงฆ์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เพื่อเป็นการแสดงความ กตัญญูกตเวทิต์	อบต.ดอนรัก /ชุมชน/ประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาพุทธ
ก.ค.	ประเพณีอาสาบูชา, ประเพณีวันเข้าพรรษา	วัดมุจลินทวาปีวิหาร	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ เวียนเทียน	คณะกรรมการหมู่บ้าน/ประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาพุทธ
๑๓ เม.ย. – พ.ค.	สนับสนุนการปฏิบัติ ศาสนกิจในเดือนรอมฎอน	มัสยิดต่างๆในตำบล	ร่วมละศีลอด ละหมาดตารอเวียะฮ์	อบต.ดอนรัก ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม (โปรดระบุให้ ชัดเจน)	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม (โปรดระบุความเป็นมา/ ความสำคัญอย่างย่อและกิจกรรม)	บุคคล/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ (โปรดระบุให้ชัดเจน)	หมายเหตุ
ก.ค.	ประเพณีวันรายออีดิลฟิตรี	มัสยิดต่างๆในตำบล	ร่วมละหมาดวันรายออีดิลฟิตรี ทำบุญ เลี้ยงเด็ก กำพร้าและยากจน	อบต.ดอนรัก ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม
ก.ค.	ประเพณีวันรายอหก	มัสยิดต่างๆในตำบล	ร่วมละหมาดตัสบีฮ์ ทำบุญ เลี้ยงเด็กกำพร้าและ ยากจน เลี้ยงเพื่อนบ้าน ญาติมิตร	อบต.ดอนรัก ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม
๑๒ ส.ค.	วันแม่แห่งชาติ	วัดมุจลินทวาปีวิหาร	จัดกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา และร่วมพิธี ณ ที่ว่าการอำเภอ	อบต.ดอนรัก	ประชาชนทุกคนใน ตำบลดอนรัก
ต.ค.	ประเพณีวันรายออีดิลอัฎฮา	มัสยิดต่างๆในตำบล	ร่วมละหมาดอีดิลอัฎฮา กุรบาน เลี้ยงเด็กกำพร้า ผู้ยากไร้ เพื่อนบ้าน ญาติมิตร	อบต.ดอนรัก ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม
ต.ค.	ประเพณีออกพรรษา	วัดมุจลินทวาปีวิหาร	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์	อบต.ดอนรัก คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ประชาชน	ประชาชนที่นับถือ ศาสนาพุทธ

ข้อมูลด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลคอนรัก อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

ลำดับ ที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๑	วันมาฆบูชา	มาฆบูชา เป็นวันสำคัญของพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ รู้กันว่า เป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่ พระพุทธเจ้า ได้ประกาศ หลักธรรม คำสั่งสอนของพระองค์ เพื่อให้พระ อรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่ วันมาฆบูชา เป็นวันบูชาพิเศษ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	-
๒	วันวิสาขบูชา	วันวิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า ๓ ประการ คือ เป็นวันประสูติ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า และ ปรินิพพาน	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗	
๓	วันอาสาฬหบูชา	วันอาสาฬหบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ทรง ประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐม เทศนา โปรดพระปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จน พระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรมและขอบวชเป็น พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จึงถือว่าวันนี้เป็นวันแรก ที่มีพระสงฆ์เกิดขึ้นครบองค์พระรัตนตรัย	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	-

ลำดับ ที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๔	วันเข้าพรรษา	วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น ยังมีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ "ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา" ประเพณีที่กระทำกันเมื่อใกล้ถึงฤดูเข้าพรรษา ซึ่งมีมาตั้งแต่โบราณกาล การหล่อเทียนเข้าพรรษานี้ มีอยู่เป็นประจำทุกปี เพราะในระยะเข้าพรรษา พระภิกษุจะต้องมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้า - เย็น และในการนี้จะต้องมีรูป - เทียนจุดบูชาด้วย พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จึงพร้อมใจกันหล่อเทียนเข้าพรรษาสำหรับให้พระภิกษุจุดเป็นการกุศลทานอย่างหนึ่ง เพราะเชื่อกันว่าในการให้ทานด้วยแสงสว่าง จะมีอานิสงฆ์เพิ่มพูนปัญญาหุดาสว่างไสว ตามชนบทนั้น การหล่อเทียนเข้าพรรษาทำกันอย่างเอิกเกริกสนุกสนานมาก เมื่อหล่อเสร็จแล้ว ก็จะมีการแห่แหน รอบพระอุโบสถ ๓ รอบ แล้วนำไปบูชาพระตลอดระยะเวลา ๓ เดือน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	
๕	สนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจในเดือนรอมฎอน	หลักศาสนาอิสลามคือ ต้องให้มุสลิมทุกคนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (ถือตามปฏิทินของอิสลาม) เพราะเนื่องจากหลักศาสนาอิสลามต้องการให้ทุกคนเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจนจะต้องถือศีลอดเท่าเทียมกัน	ในห้วงเดือนรอมฎอนตามประกาศจุฬาราชมนตรี	

ลำดับ ที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา
๖.	ประเพณีวันเมาลิต	เป็นกิจกรรมหรือพิธีกรรมที่ชาวมุสลิมปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม งานเมาลิตนิยมจัดขึ้นในโอกาสที่ตรงกับวัน ประสูติหรือเดือนประสูติของศาสดามุฮัมมัด คือ ในเดือนรอบีอุล เออวัล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๓ ในปีฮิจเราะห์ศักราช ทั้งนี้ เดือนรอบีอุล เออวัลถือเป็นเดือนที่มีความสำคัญยิ่งเดือนหนึ่งของ ศาสนา อิสลาม เนื่องจากเป็นเดือนประสูติของศาสดามุฮัมมัด	
๗.	ทำบุญเดือนสิบ	การทำบุญวันสารทเดือนสิบ ประเพณีสารทเป็นประเพณีที่คนไทยทั่วทุกภาคให้ความสำคัญ ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า วันชิงเปรต นั้นในเดือนสิบ(กันยายน) มีการทำบุญที่วัด ๒ ครั้ง ครั้งแรก วัน แรม ๑ ค่ำ เดือนสิบเรียกว่า วันรับเปรต ครั้งที่สอง วัน แรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบเรียกว่า วันส่งเปรต การทำบุญทั้งสอง ครั้งเป็นการทำบุญที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบุพการีผู้ล่วงลับไป แล้วโดยอุทิศส่วนกุศลไปให้วิญญาณของบรรพบุรุษที่ตกอยู่ใน เปรตภูมิเป็นคติของศาสนาพราหมณ์ที่ผสมในประเพณีของพุทธ ศาสนา	
๘.	รำมโนราห์	เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวไทยพุทธในภาคใต้ ยุคก่อนหรือ จุดเริ่มต้นพัฒนามาจากพิธีกรรมประกอบดนตรีเพื่อรักษาผู้ป่วยที่ เชื่อว่าเกิดจากการกระทำของภูตผี ตั้งแต่สมัยโบราณ	

ลำดับที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๙.	วันรายออิดิลฟิตรี	ตรงกับวันที่ ๑ เดือนเชาวาล ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวชหลังจากได้ถือศีลอดตลอดระยะเวลา ๑ เดือน นิยมเรียกวันนี้ว่า “วันออกบวช” หรือ “รายาปอซอ” หรือ “รายาฟิตรีเราะห์” ในวันอิดิลฟิตรีเป็นวันแรกของการออกจากเทศกาลถือศีลอดของชาวมุสลิม เป็นวันแห่งรางวัล และการตอบแทน สำหรับผู้ผ่านการทดสอบประจำปีในเดือนรอมฎอนด้วยการบังคับตัวเอง จากการลด ละ การกินดื่ม กิเลสตัณหา และได้ละหมาดตะรอวีห์เป็นเวลาเกือบหนึ่งชั่วโมงเต็มตลอดค่ำคืนของเดือนรอมฎอนมาาก่อน ในวันอิดิลฟิตรีมุสลิมทุกคนต้องตื่นแต่เช้าเพื่อทำการอาบน้ำนัจญัต และไปละหมาดอิดิลฟิตรีที่มีสยิดประจำหมู่บ้าน ชาวมุสลิมนิยมใส่เสื้อผ้าของใหม่ๆ สะอาด สวยงาม มีกลิ่นหอม ทุกคนต้องปฏิบัติบริจาจากาตฟิตรีเราะห์ วันอิดิลฟิตรีถือได้ว่ามุสลิมทุกคนมีความรื่นเริง สนุกสนาน เพราะในวันนี้ได้ไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง ไปเคารพผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และทำความสะอาดสุสาน นำขนมไปแจกจ่ายให้กับเด็กๆ เพื่อนบ้าน เลี้ยงอาหารคนในหมู่บ้าน สำหรับอาหารที่นิยมทำในวันฮารีรายอ คือ ตูปะ (ข้าวเหนียวต้ม)	ตามประกาศ จุฬาราชมนตรี	-
๑๐.	วันรายออิดิลอฎฮา	ตรงกับวันที่ ๑๐ เดือน ชุลฮิจญะฮ หรือตรงกับเดือน ๑๒ ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งถัดจากวันอารอฟะฮ และเป็นวันสังเวยของสิบวันแรกในเดือนชุลฮิจญะฮ มีลักษณะคล้ายกับวันตรุษอิดิลฟิตรี แต่มีข้อแตกต่างตรงที่มีการทำกุรบาน เป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสมุสลิมทั่วโลกได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกกะ อันเป็นวันริเริ่มประกอบพิธีฮัจญ์ ส่วนผู้ไม่ได้ไปก็ให้ไปประกอบพิธีละหมาดอิดิลอฎฮายังมีสยิดประจำหมู่บ้าน ในวันอิดิลอฎฮาจะมีการทำกุรบาน โดยมีการเชือดสัตว์กุรบาน ได้แก่ อูฐ วัว แพะ แล้วนำเนื้อที่เชือดแล้วมาบริจาควินให้กับผู้ยากจน หรือทำอาหารเลี้ยงคนในหมู่บ้านก็ได้ และในวันนี้ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ออกฮัจญ์ และเตรียมตัวเดินทางกลับ	ตามประกาศ จุฬาราชมนตรี	

ทะเบียนฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดอนรัก

ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	เกษตรทฤษฎีใหม่ ทำไร่นาสวนผสม	นางวรรณา คงเมือง	๔/๗ ม.๒ ต.ดอนรัก
๒.	-การทำขุยมะพร้าว -การทำดินปลูกต้นไม้	นางอริย์ เชื้อนขันธ	๘ ม.๒ ต.ดอนรัก

ด้านการแพทย์แผนไทย

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	แพทย์แผนไทย/สมุนไพร/หมอฟันบ้าน	นายเจ๊ะโสะ เจ๊ะสอเหาะ	๑๒๑ ม.๗ ต.ดอนรัก

ด้านหัตถกรรมสิ่งประดิษฐ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	สานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติก	นางตอหิเราะ กาซอ	๒๔ ม.๖ ต.ดอนรัก
๒.	การทำบุหงาซีระ	นางกุศัพพะย์ เบญจมนต์	๑๑๙ ม.๗ ต.ดอนรัก

ด้านคหกรรมอาหาร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	-การทำขนมเจาะหู -การทำหมรับ -การทำข้าวต้มใบกะพ้อ	นางปาริดา ยอดสร้อย	๑๒ ม.๔ ต.ดอนรัก
๒.	การทำขนมกะละแม	นายนิโสะ ยูนู	๑๒๒ ม.๗ ต.ดอนรัก

สาขาศิลปกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	วาดภาพศิลปะต่างๆ โดยจัดเป็นนิทรรศการให้ ผู้คนได้เข้าชม	ผศ.เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ	๑๗/๗ ม.๑ ต.ดอนรัก

ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	พิธีเข้าสู่นิต	นายเจ๊ะโสะ เจ๊ะสอเหาะ	๑๒๑ ม.๗ ต.ดอนรัก

ทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดอนรัก

ลำดับ	ภาพถ่าย	ชื่อที่อยู่	ประเภทภูมิปัญญา
1.		นางอุรีย์ เชื้อนขันซ์ 8 ม. 2 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-การทำขุยมะพร้าว -การทำดินปลูกต้นไม้
2.		นางวรรณมา คงเมือง 4/7 ม.2 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-เกษตรทฤษฎีใหม่ ทำไร่นาสวนผสม
3.		นางปาริศา ยอดสร้อย 12 ม.4 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-การทำขนมเจาะหู -การทำหมรับ -การทำข้าวต้มใบกะพ้อ
4.		นางกุยัพชะฮ์ เบญจมันต์ 119 ม.7 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-การทำบุหงาซีระ
5.		นายเจ๊ะโสะ เจ๊ะสอเหาะ 121 ม.7 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-หมอสุมไพร -หมอลีปหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชาย
6.		นายนิโสะ ยูนู 122 ม.7 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-การทำขนมกะละแม
7.		ผศ.เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ Pattani Artspace 17/7 ม.1 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-วาดภาพศิลปะต่างๆโดยจัดเป็น นิทรรศการให้ผู้คนได้เข้าชม
8.		นางตอหิเราะ กาซอ 24 ม.6 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170	-สานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติก

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกลุ่มอาชีพในตำบลอนรัก

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	สถานที่	ประเภท ผลิตภัณฑ์	ประธานกลุ่ม	เบอร์ติดต่อ
๑	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านท่าด่าน	ม.๒ บ้าน ท่าด่าน	-ทำขุยมะพร้าว -ทำดินปลูก ต้นไม้	นางอุรีย์ เขื่อนขันธ	๐๘๑- ๖๗๘๑๒๒๓
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					
๑๑					